

DISTRIKTSKONGRESSEN 2024

Det gröna folkhemmet 2.0

Skåne partidistrikts klimat- och miljöpolitiska program

Socialdemokraterna
SKÅNE

1. En omställning som bryter med orättvisorna och skapar en bättre gemensam framtid	3
2. Kollektiva åtgärder för att alla ska kunna vara del i förändringen	4
3. Trygghet på jobbet under den gröna omställningen	5
4. Förnybar och billig el.....	6
5. Svenskt och billigt biobränsle i tanken	8
6. Modern tågtrafik och kollektivtrafik man kan lita på	8
7. Trygga bönder och hållbar svensk mat på bordet.....	9
8. En levande natur, friska hav och giftfri vardag	11
9. En svensk grön industri i världsklass	12
10. Ett lika gott liv i städerna som på landsbygden	13

1. En omställning som bryter med orättvisorna och skapar en bättre gemensam framtid

5 Klimatförändringarna stärker orättvisorna i världen. Världens rikaste procent släpper ut tusen gånger mer växthusgaser än världens fattigaste procent. Samtidigt är det de fattigaste som redan idag drabbas hårdast. Även i Sverige är det människor med minst resurser som drabbas hårdast och har svårt att hänga med i omställningen. Det skapar också motstånd. Många känner sig pressade och utelämnade. Samtidigt vet vi att takten i omställningen måste accelerera kraftigt för att nå de klimatmål vi kommit överens om nationellt och internationellt, och skydda utsatta grupper från allt värre konsekvenser.

10 Kostnaderna och arbetet med omställning är en nödvändig investering för Skåne och Sverige, *men också vår möjlighet att återigen bygga det starka samhället*. Vi ser redan nu konsekvenserna globalt men också hemmavid. Torka och bränder med skördar som slår fel och högre matpriser som följd. Översvämningar som kollapsar avlopp och förstör människors bostäder. Konflikter om spannmål, rent vatten och el har börjat hårdna och lett till högre priser. Antalet människor på flykt runt om i 15 världen fortsätter öka. Vårt samhälle och vår vardag i Sverige kommer att utmanas i grunden om vi inte lyckas ställa om.

I Parisavtalet enades världens länder om att den globala temperaturökningen ska hållas under 2 grader och vi ska anstränga oss för att den ska stanna vid 1,5 grader. Även om Sveriges utsläpp minskat över tid går det alldeles för långsamt. Före coronapandemin och under en 20 socialdemokratisk ledd regering minskade Sveriges utsläpp med 1,5 procent per år. För att nå Sveriges nuvarande klimatmål om nettonollutsläpp år 2045 behöver utsläppen minska med 5 till 8 procent per år. För att klara Parisavtalets mål behöver utsläppen i världen halveras till 2030 och i princip uttraderas till 2050. Det innebär att utsläppen i Sverige och den industrialiserade världen 25 behöver närma sig noll redan under 2030-talet. För att ta ansvar för vår rättvisa andel av utsläppen skulle både Sveriges och EU:s klimatmål behöva skärpas. I dagens klimatmål ingår inte heller utsläpp från vår konsumtion. Klimatmålen behöver därför skärpas och kompletteras.

Klimatkrisen är ett strukturellt problem som bara kan hanteras gemensamt. Därför måste den gröna omställningen lösas med gemensamma offentliga satsningar och principen om att 30 förorenaren betalar. Vi måste motarbeta individualiseringen av klimatkrisen genom att göra gemensamma investeringar i förnybar och billig el, fungerande och billig kollektivtrafik och hållbar mat till rimliga priser, som gör det möjligt för alla att ställa om och leva ett gott liv i ett hållbart samhälle. *Det kommer också skapa stora vinster för näringslivet och fler gröna jobb.*

Den gröna omställningen måste också bli en vändpunkt som bryter med de ekonomiska orättvisorna och tar konkreta kliv mot ett ekonomiskt och socialt rättvist och hållbart samhälle. 35 Samhällsklyftorna måste minska. De som har förmågan måste bära ett större ansvar samtidigt som möjligheter skapas för alla att vara en del av lösningarna så att också vårt välstånd omfördelas mer rättvist. Det går också hand i hand med ökad jämställdhet mellan kvinnor och män. Kvinnor bidrar idag mer till omställningen genom att resa mer kollektivt och välja vegetariskt i större utsträckning. För att minska både utsläppen och de ekonomiska klyftorna som leder till överkonsumtion måste 40 vi också öka jämställdheten. Den politik som ökar jämlikheten är också en politik för ökad jämställdhet och hållbarhet. Satsningar på stärkt välfärd, kollektivtrafik och billigare ekologisk mat främjar också möjligheterna till ett hållbart, jämställt liv.

Arbetarrörelsens ideologi med sin tro på kollektiva lösningar och omfördelning har en unik 45 förmåga att axla klimatkrisens utmaningar och leda vägen till en bättre framtid *genom den gröna omställningen*. Vi byggde det svenska folkhemmet efter andra världskriget. Redan på 1990-talet lanserade vi idén om det gröna folkhemmet. Nu behöver vi *tillsammans* bygga det gröna

folkhemmet 2.0 - ett hållbart och tryggt samhälle som på riktigt tar ansvar för både nuvarande och kommande generationer och respekterar naturens gränser. Bara så kan omställningen bli en nystart som skapar framtidshopp för Skåne, Sverige, Europa och världen. Så blir *Socialdemokraterna kraften och rörelsen* för den framtid människor vill tro på och leva i.

5

Socialdemokraterna i Skåne menar att beslut behöver fattas för att

- Regionernas växthusgasutsläpp ska vara netto noll år 2030.
- Sveriges klimatmål 2045 och EU:s klimatmål 2040 ska skärpas i linje med Parisavtalet, så att Sverige och EU tar sitt rättvisa ansvar för en omställning i linje med vetenskapen och våra internationella åtaganden. Sverige ska bli ett av världens första fossilfria länder och EU ska bli världens första fossilfria kontinent.
- Ett kompletterande klimatmål för Sveriges konsumtionsbaserade utsläpp ska införas.
- Socialdemokraterna ska verka för att konsumtionsbaserade utsläpp inkluderas i EU:s klimatmål.
- EU:s sociala klimatfond ska användas till att stötta svenska låginkomsttagare så att alla kan genomföra investeringar som sänker både utsläpp och levnadskostnader, exempelvis värmepump, solceller, laddstationer eller en miljöbil.
- Det finanspolitiska ramverket bör förändras med hänsyn till det stora behovet av ökade offentliga investeringar de kommande decennierna för att möjliggöra en högre offentlig upplåning än dagens nivåer.
- Ambitiösa klimat- och miljökrav ska ställas vid all offentlig upphandling genom en reform av lagen om offentlig upphandling samt att mer resurser tillförs kommuner och regioner i detta syfte. Så kan det offentliga gå före och driva efterfrågan på hållbara produkter och tjänster.

25

2. Kollektiva åtgärder för att alla ska kunna vara del i förändringen

I vårt klassindelade samhälle har det blivit förbehållet en del att delta i omställningen. Samtidigt är det många som känner av klimatförändringarna i sin vardag men inte kan ställa om eftersom priset på exempelvis elbilar eller värmepumpar sällan är förenliga med en arbetarlön.

- 30 I kombination med högre elpriser och matpriser och höjda räntor som enda åtgärd mot inflationen pressas vanligt folks ekonomi hårt. Samtidigt har elproducenterna gjort enorma vinster på en dysfunktionell elmarknad och svenska banker gjort stora övervinster. Det gör det ännu tuffare att göra hållbara och långsiktiga investeringar, såsom att få ett grönt lån för att energieffektivisera sin bostad. Detsamma gäller när det kommer till att köpa svensk och ekologisk mat. Tyvärr är priserna ofta högre och det blir därför svårare eller rent av omöjligt för vanligt folk att välja hållbara produkter. Det gemensamma bör gå före och genom offentlig upphandling och klok EU-politik pressa priserna.

35

Det måste vara lätt att göra rätt. Därför måste vi genomföra kollektiva åtgärder som gör det möjligt för alla att ställa om och göra hållbara val i sin vardag.

Socialdemokraterna i Skåne anser därför att

- 5 • Offentligt finansierade lån och bidrag ska finnas för energieffektivisering av privata bostäder. Rotavdraget bör reformeras till att enbart stötta hushållens klimatinvesteringar i exempelvis värmepumpar, solceller och isolering.
- Ökade eller införda premier bör finnas för exempelvis miljöbilar och elcyklar för att möjliggöra för alla och envar att välja klimatsmarta transportmedel.
- Grön förmögenhetsskatt, grön arvsskatt, och grön gåvoskatt bör införas och öronmärkas till omfördelning som krävs för en rättvis omställning.
- 10 • Gröna skatter bör enligt principen förorenaren betalar införas på särskilt klimatskadliga aktiviteter. Skatteintäkterna bör användas till exempelvis premier för miljöbilar och elcyklar, sänkta kostnader för att resa kollektivt och offentliga investeringar i kollektivtrafiken.
- 15 • Det ska undersökas om moms på ekologisk mat kan sänkas, enligt EU-kommissionens uppmaning i den europeiska jordbruksstrategin Jord-till-Bord.
- EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska i större utsträckning än idag stötta ekologisk matproduktion.

3. Trygghet på jobbet under den gröna omställningen

20 Klimatförändringarna och omställningen är en facklig fråga. Svenska företag har redan börjat ställa om för att fortsätta vara konkurrenskraftiga. Många svenska företag har också långa globala värdekedjor och extrema väderförhållanden i andra delar av världen kommer att påverka företag i Sverige.

25 Därför är den facklig-politiska samverkan avgörande för att göra den gröna omställningen på arbetsmarknaden trygg för alla. Facklig organisering behövs för att demokratiskt förankra omställningen i människors vardag och öka det medborgerliga inflytandet, tryggheten och stödet för förändring. Den facklig-politiska samverkan är ryggraden i det socialdemokratiska samhällsbygget och ska också vara det i omställningen till det gröna folkhemmet.

30 Det kräver en aktiv grön arbetsmarknadspolitik där de fackliga organisationerna ges inflytande över insatser i vidareutbildning och företagens omställning. Arbetsförmedlingens uppdrag ska tydliggöras med syfte att utöver matchning också underlätta för människor att bli anställningsbara och efterfrågade genom adekvata arbetsmarknadsinsatser såsom utbildning, språkkunskaper med mera och samtidigt ges tillräckliga resurser och ett uppdrag som tydligare omfattar kompetensförsörjning i den gröna omställningen. Att matcha människor med de företag som växer fram och behöver ny kompetens, och offentliga satsningar på de gröna jobb som behövs - 35 fler elektriker, montörer och lokförare, men också undersköterskor, lärare och barnskötare. En större offentlig satsning på välfärden är en avgörande investering i ett både socialt och ekonomiskt hållbart samhälle som dessutom har mycket låga utsläpp och miljöpåverkan. Hela arbetsmarknadspolitiken behöver anpassas för att möjliggöra både för företag och individer att 40 ställa om.

Socialdemokraterna i Skåne menar därför att

- En aktiv grön arbetsmarknadspolitik ska bedrivas utifrån målet om full sysselsättning, med tillräckliga resurser till Arbetsförmedlingen för att kunna stötta arbetstagares omställning när gamla jobb försvinner och nya skapas.
- Arbetsförmedlingens uppdrag behöver kompletteras med särskilt fokus på kompetenslyft inom grön omställning.
- Fackklubbar ska ha en aktiv roll i företagens omställningsplaner.
- En satsning på grön kompetensutveckling och yrkesutbildning kallat Klimatlyftet, för att garantera att Sverige har den kompetens som krävs för den gröna omställningen och att svenska arbetare får goda möjligheter att ställa om till gröna jobb.
- För att svenska kommuner och regioner ska kunna utvecklas hållbart både ekologiskt och socialt måste de kunna upprätthålla en god generell välfärd. För att det ska vara möjligt måste kommuner och regioner ges stärkta statsbidrag utöver indexering justerat för inflationen.

15 4. Förnybar och billig el

Sverige är idag Europas största producent av förnybar energi. Vi producerar och exporterar mer ren el än vi själva använder till resten av EU. Det svenska elsystemet är i princip fossilfritt redan idag.

20 Men energipriskrisen i Europa till följd av Rysslands invasion av Ukraina har skapat stor oreda på den svenska elmarknaden och svenskarna har drabbats av kraftigt höjda elpriser. Inte minst i Skåne har elpriserna skjutit i höjden. Det är inte rimligt och det är inte rättvist. Det slår hårdast mot de med minst marginaler. El är en basvara som människor inte kan undvara. Vi måste ta tillbaka den demokratiska kontrollen av elmarknaden.

25 Därför måste prissättningen på den europeiska elmarknaden reformeras, den svenska staten måste ta ett större ansvar för att garantera ren el till rimliga priser i Sverige, och mer investeringar måste göras i både elproduktion och elnätet. Sverige är indelat i fyra elområden där elpriset styrs av tillgång och efterfrågan samt elnätets överföringskapacitet. Skåne tillhör elområde 4, där det används mer el än det produceras. Det innebär att Skåne är beroende av elöverföring från andra delar av Sverige vilket gör priserna på el högre. Skåne behöver både ha en egen stark elproduktion och göra mer investeringar i överföringskapaciteten, för att undvika att kapacitetsbrister i elnätet driver upp elpriset i vårt elområde eller tvingar fram en användning av den oljeeldade reservkraften i Karlshamn. Det är avgörande för att ge skåningarna rättvisa och rimliga elpriser och för att säkra Skånes konkurrenskraft. Det är också nödvändigt för att stärka självförsörjningen och minska fossilberoendet för att bemöta Rysslands energipriskrig mot Europa.

35 Samtidigt måste elproduktionen i Sverige byggas ut de kommande decennierna för att klara den storskaliga elektrifiering som behövs för att göra svensk industri och transporter fossilfria, och fossila subventioner måste fasas ut. Svenska myndigheters gemensamma uppskattning är att elbehovet år 2045 kommer att vara mellan 210 och 370 TWh. Till år 2035 väntas behovet öka till 280 TWh, vilket är en fördubbling av dagens användning på 140 TWh. Det kräver en historisk utbyggnad av elproduktion, elnät och laddinfrastruktur och en omfattande energieffektivisering. Det ställer högre krav både på staten och våra kommuner att ta ett större ansvar för en ökad elproduktion, genom att tillse att det finns möjligheter att bygga men också att beslut och finansiering av utbyggnaden säkras.

5 Sverige och Skåne behöver möta den ökade efterfrågan på el på ett hållbart sätt. Socialdemokraterna vill att vi i Skåne ska bli ledande inom produktion av förnyelsebar energi och här behöver det offentliga visa vägen. Med en kombination av satsningar på sol- och vindkraft kan produktionskapaciteten bli mer stabil. Genom *offentliga satsningar på energilagring som batterier och vätgas* kan energi lagras, transporteras och tillhandahållas. Även biogas har en viktig roll att spela.

Socialdemokraterna i Skåne menar därför att

- Region Skåne ska bidra till att Skåne blir främst i Sverige på förnyelsebar elproduktion 2030.
- 10 • Region Skåne ska öka sin egen produktion av el genom satsningar på vind- och solenergi samt biogas och vätgas, för att öka sin självförsörjningsgrad.
- Region Skåne ska verka för att förutsättningarna för etableringen av havsbaserad vindkraft förbättras på alla nivåer.
- Kommunerna bör ges incitament för att etablera vind- och solkraft.
- 15 • Regionerna bör få uppdraget att systematiskt gå igenom sina byggnader och infrastruktur i syfte att förbättra sin energihushållning och energieffektivisering med målsättningen att öka andelen förnybar energi.
- Laddstolpar ska byggas var sjätte mil längs landets huvudleder, enligt EU:s nya lagstiftning Fit for 55.
- 20 • Socialdemokraternas förslag Folkhemsel för gemensam upphandling av el bör genomföras för att säkra fler investeringar i ny elproduktion och rimliga elpriser för både hushåll och företag. Motsvarande reform av prissättningen av el på den europeiska elmarknaden bör genomföras i EU.
- Elområdesindelningen ska avskaffas.
- 25 • Fler investeringar i både det nationella stamnätet och det regionala elnätet ska göras så att överföringskapaciteten i elnäten ökar. Om privata aktörer inte ökar investeringstakten måste det offentliga överväga att återta ägandet av regionala elnät för att göra de investeringar som krävs.
- 30 • Ett omfattande nationellt energibesparingsprogram ska genomföras med stöd till hushåll och företag för att minska energianvändningen och sänka kostnaderna, *exempelvis genom investeringar i isolering, värmepumpar och solceller.*
- Fossila subventioner i energi- och transportsystemet ska fasas ut.
- Svenska kommuner bör få ekonomiska incitament att bygga vindkraft.

35

5. Svenskt och billigt biobränsle i tanken

Utöver elektrifieringen kommer hållbara biobränslen att vara en viktig pusselbit i det gröna folkhemmet. Idag importeras stora mängder biobränsle trots att Sverige har alla förutsättningar för inhemsk produktion. Det gör också att priserna blir högre. Så ska vi inte ha det. Därför behövs både offentliga satsningar och reformer för att göra det möjligt med mer svenskt och billigt biobränsle i tanken.

- Reduktionsplikten måste bibehållas på en tillräckligt ambitiös nivå för att nå transportsektorns klimatmål till år 2030. Det måste kombineras med riktade stöd för att kompensera de som verkligen behöver bilen i sin vardag.
- En nationell strategi för biogas *och vätgas* ska tas fram i samarbete med regionala biogasstrategier.
- En storskalig satsning ska göras på nationell biobränsleproduktion i Sverige och Skåne för att sänka priserna och öka den svenska produktionen.
- Reduktionsplikt för sjöfarten bör införas och reduktionsplikten för flygbränslen bör skärpas.
- Skattebefrielsen av biogas ska återinföras.
- Skånska bönder ska få stöd för att skapa kooperativ för biogasproduktion.
- Socialdemokraterna ska verka för en europeisk strategi för biogas på EU-nivå.

6. Modern tågtrafik och kollektivtrafik man kan lita på

En dryg tredjedel av Sveriges utsläpp kommer från transporter. Den största andelen kommer från personbilar. För en hållbar utveckling och tillväxt i Skåne krävs både stora infrastrukturinvesteringar i järnvägen och utbyggd kollektivtrafik. All infrastrukturplanering måste bidra till och vara förenlig med klimatmålen. Ohållbara projekt i den nationella infrastrukturplanen ska inte tränga ut finansiering till andra projekt som bidrar till klimatmålen. Vilka projekt som bör prioriteras i den nationella och regionala infrastrukturplaneringen definieras i Region Skånes separata program.

Flera av de hårdast belastade järnvägssträckorna i Sverige finns i Skåne och det krävs både utbyggnad och ett förbättrat underhåll av järnvägen för att godstrafiken och den regionala kollektivtrafiken på spåren ska kunna utvecklas. Skåne är Sveriges väg ut i Europa och järnvägen i Skåne måste hänga ihop med den nya tunneln Fehmarn-Bält som tar järnvägen via Danmark och Tyskland ut på kontinenten. Resenärer och företag ska kunna lita på att tåg avgår och kommer fram i tid och att tåg och bussar är rena och välskötta. För att fler ska välja kollektivtrafik framför bilen måste kollektivtrafiken byggas ut.

Socialdemokraterna i Skåne anser därför att

- Senast 2030 ska de fordon som Skånetrafiken handlar upp inte ge några nettoutsläpp av växthusgaser.

- Kommuner och regioner ska främja utbyggnaden av laddningsinfrastruktur för elbilar, även utmed Europavägar och stora landsvägar. Satsningen på eldrivna bussar ska fortsätta.
- Det ska vara enkelt att ta cykeln i Skåne och regionen ska främja utbyggnaden av cykelleder samt arbeta för att öka möjligheten att på ett säkert och bekvämt sätt cykla till kollektivtrafiken.
- Biljettpriser ska vara rimliga och standarden och komforten i kollektivtrafiken ska vara hög.
- Det statliga underhållet av järnvägen i Skåne måste förbättras.
- Stambanor med höghastighetståg från Malmö till Jönköping, Göteborg och Stockholm ska omedelbart inkluderas i den nationella infrastrukturplanen och byggas ut enligt plan, för att minska utsläppen i transportsektorn, öka kapaciteten på det svenska järnvägsnätet och stärka Skånes roll som Sveriges knutpunkt till och från kontinenten.
- All nationell infrastrukturplanering måste utgå från och följa klimatmålen.
- Den statliga medfinansieringen till kollektivtrafiken ska öka.
- Ett statligt färdmedelsneutralt reseavdrag ska införas.

7. Trygga bönder och hållbar svensk mat på bordet

Skånes bördiga jord har gett oss en stark livsmedelsnäring. Här produceras 30 procent av svensk mat. Samtidigt så innebär klimatförändringarna och den minskande biologiska mångfalden att det svenska och skånska jordbruket pressas. Torka, kraftiga skyfall och färre pollinerare är växande utmaningar för svenska bönder som riskerar att få mindre skördar och inkomster. Vi måste ta ett gemensamt ansvar för att skapa trygghet för våra bönder och vår matproduktion.

Matproduktionen står också för 25 procent av genomsnittssvenskens växthusgasutsläpp, och användningen av bekämpningsmedel i det konventionella jordbruket bidrar till att utarma den biologiska mångfald vi är beroende av. I Skåne används hälften av Sveriges totala mängd bekämpningsmedel för växtskydd. Det skånska jordbruket ligger också efter avseende andelen ekologiskt odlad mark, även om intresset ökat de senaste åren.

Socialdemokraterna vill att Skåne ska bli ledande i Europa inom hållbar mat. Jordbruket behöver ställa om på ett hållbart sätt, och har stor potential att bidra mycket mer. Vi måste ge bönderna rätt förutsättningar så att de kan bidra både till klimatomställningen och mer ekologiskt producerad mat samtidigt som de har en trygg ekonomi. Det innebär både en lägre energianvändning, minskad vattenåtgång, minskad användning av bekämpningsmedel, stärkt djurskydd och minskade utsläpp av växthusgaser. Hållbar matproduktion har också stor potential att ge ökad export, skapa nya arbeten och innovationer i Skåne. Här spelar den offentliga sektorn en stor roll genom att gå före och ställa krav på hållbarhet i offentliga inköp men också att arbeta strategiskt för att minska matsvinnet. Beroende på vilken produkt det gäller blir 10–50 procent av maten i Sverige onödigt matsvinn enligt Naturvårdsverket. Genom att efterfråga mer närproducerat och ekologiskt i den offentliga upphandlingen, samverka med och satsa på skånskt jordbruk och strategiskt arbeta för att minska matsvinnet kan Skåne bli ledande inom hållbar mat. *En märkning av utsläpp på matprodukter skulle också kunna ge konsumenterna en möjlighet att göra medvetna val. Ska en märkning av koldioxid införas så bör det göras på EU-nivå.*

Socialdemokraterna i Skåne anser därför att

- Region Skåne ska stödja arbetet med klimatsmart livsmedelsproduktion i Skåne i dialog med jordbrukssektorn.
- 5 • Regionerna och kommunerna ska fortsätta arbeta för att minska matsvinnet inom sina verksamheter.
- Krav på svenskt djurskydd ska ställas vid inköp inom all offentlig verksamhet, även upphandlad.
- 10 • Region Skåne ska efterfråga närproducerade livsmedel från Skåne, och livsmedel med minst möjliga klimatavtryck och ska i större utsträckning basera sina inköp på säsongsbaserad mat och utveckla sitt vegetariska utbud.
- Staten och regionerna ska stötta jordbrukets omställning genom satsningar på forskning och innovationer som kan minska jordbrukets växthusgasutsläpp och användning av naturresurser och bekämpningsmedel.
- 15 • Dagens nationella stöd för återskapandet av våtmarker bör omvandlas till stöd för minskade utsläpp, baserat på dagens ersättningsnivåer. Stödet bör kunna kombineras med andra stöd i de fall flera miljömål kan uppfyllas.
- Stöd till vallodling, fånggrödor och energigrödor för kolinlagring bör utökas till hela Sverige. Vallodling och fånggrödor har idag jordbruksstöd i vissa delar av landet som åtgärd mot kväveläckage.
- 20 • Biodiesel bör prioriteras till och subventioneras i det svenska jordbruket för att ge bättre ekonomiska förutsättningar att ställa om.
- Socialdemokraterna ska verka för att användningen av bekämpningsmedel ska minska både på EU-nivå, nationellt och i Skåne. Målet är att öka antalet pollinerare och skapa en giftfri och trygg arbetsmiljö för de som arbetar i jordbruket.
- 25 • Återanvändningen av jordbruksavfall och mellangrödor genom exempelvis biogasproduktion ska öka för att stärka den cirkulära ekonomin, skapa fler inkomstströmmar för bönder och producera lokalt hållbart biobränsle.
- Gödselhanteringen i jordbruket ska förbättras för att sänka utsläppen och se till att viktiga näringsämnen återförs i cirkulära kretslopp.
- 30 • Socialdemokraterna ska verka för att den europeiska jordbrukspolitiken reformeras för att inriktas mer på att stödja insatser som ökar jordbrukets produktivitet och samtidigt minskar utsläpp och användning av bekämpningsmedel.
- Socialdemokraterna ska verka för att djurskyddet stärks på EU-nivå med en reviderad europeisk djurskyddslagstiftning.

35

8. En levande natur, friska hav och giftfri vardag

En levande natur, friska hav och rik biologisk mångfald är förutsättningen för vårt liv på jorden. Vårt samhälle måste byggas inom planetens gränser, med respekt och ansvar för naturen. Skåne är den artrikaste regionen i Sverige, men också den region som har flest hotade arter. Skåne är därför hem till flera Natura 2000-områden som ska skydda hotade arter och habitat. Om Skånes rika biologiska mångfald ska kunna bevaras krävs insatser. Vi behöver restaurera mer natur både i Natura 2000-områden men också i andra naturområden som är i dåligt skick. Exempelvis behöver utdikade våtmarker återställas och vattendrag återställas till sin naturliga flodfåra, för att minska riskerna för torka och översvämningar. *Vårt eget innanhav Östersjön måste stärkas och överfisket stoppas.* När vi skyddar naturen kan den skydda oss mot klimatförändringarna. Skåne är dessutom lågt beläget och har bebyggelse nära strandlinjen, vilket gör oss särskilt sårbara för stigande havsnivåer. Det hotar inte bara bebyggelse, utan även andra kust- och strandnära värden. Därför är restaurerande och förebyggande insatser avgörande för vår lokala beredskap.

En livskraftig natur och giftfri miljö är också avgörande för vår hälsa. Utsläppen av olika substanser i vår miljö håller på att nå ohållbara nivåer, och många gifter som släpps ut kan stanna i århundraden i naturen när de väl släppts ut. I Sverige är vi stolta över vårt rena och friska kranvatten. Men många kemikalier sprids via vattnet och kan hamna i människors kroppar av något så vardagligt som kranvatten. Farliga kemikalier som inte kan renas i vattenreningsverk måste därför förbjudas. Den stora och växande förekomsten av mikroplaster i havsmiljön måste också stoppas. Återvinningen av plast är idag oacceptabelt låg och måste öka.

De kommande åren står Skånes och Sveriges kommuner därför inför stora offentliga investeringar i vatten och avlopp för att klara att leva upp till EU:s skärpta vattenlagar och tillhandahålla rent dricksvatten och säkra våra avlopp mot översvämningar.

25 Socialdemokraterna i Skåne anser därför att

- Utsläppen i Skånes vatten måste minska. Det inkluderar bland annat större samverkan mellan Östersjöländerna.
- Region Skåne ska bidra i arbetet tillsammans med Länsstyrelsen och Skånes kommuner för att stärka naturens egen motståndskraft mot klimatförändringar och bidra till klimatanpassning genom exempelvis stöd till insatser mot kusterosion.
- Region Skåne ska ha en aktiv roll i att lösa miljöproblem och samhällsutmaningar med koppling till Hanöbukten och Södra Östersjön.
- Insatser för att minska spökgarn måste öka. Även regionerna bör ta ett ansvar i samarbete med kommunerna och Länsstyrelser.
- Skånska kommuner ska säkerställa en hållbar utveckling inom vatten- och avlopp, *men det bör också övervägas om statlig finansiering behövs.* Kommunerna ska tillsammans med staten satsa på forskning och gränsöverskridande samarbete i regionen.
- Länsstyrelserna ska ges tillräckligt med resurser för naturvårdande och restaurerande insatser inklusive förebyggande insatser mot invasiva arter.
- Nya investeringar i vattenreningsverk behövs för att öka kapaciteten att hantera översvämningar och öka reningsgraden av rester från läkemedel och kemikalier. VA-lagen bör därför ses över för att stärka möjligheterna till kommunal samverkan.

- Marina miljöer med betydande kolsänkor och biologisk mångfald behöver återskapas och skyddas genom en nationell satsning som också omfattar skydd och återskapande av ålgräsängar och åtgärder mot övergödning.
- 5 • *Socialdemokraterna ska verka för att bottentrålning stoppas i Östersjön och att det tas krafttag i Sverige och EU för att stoppa överfisket genom förändrade kvotnivåer och utflyttad trålgräns. Arbetet med att ta bort hinder för fiskens vandringar ska fortsätta.*
- Socialdemokraterna ska verka för ett gemensamt pantsystem på EU-nivå.
- Socialdemokraterna ska verka för att återvinningen av plast ökar i hela EU genom ett EU-gemensamt system som har bättre separation av olika sorters plast vid insamling och 10 sortering.
- Socialdemokraterna ska verka för ett förbud på EU-nivå mot mikroplaster.
- Socialdemokraterna ska verka för ett förbud på EU-nivå mot PFAS, så kallade evighetskemikalier.

15 9. En svensk grön industri i världsklass

En aktiv grön näringspolitik är inte bara nödvändig för att Sverige ska nå klimatmålen, men också för att förnya och förstärka svenskt och skånskt näringsliv. *I det gröna folkhemmet tillhör fossila bränslen det förgångna.* Det kräver ökade satsningar på hållbar infrastruktur, tillgång till långsiktig finansiering och riktade satsningar på nyckeltekniker som stöttar och driver på näringslivets omställning. 20 Sverige har fantastiska möjligheter att skapa nya företag, jobb och välfärd genom att leda den gröna omställningen *och det finns stora vinster att göra för näringslivet.* Men då måste vi bedriva en aktiv grön industripolitik där det offentliga styr utvecklingen och skapar förutsättningar för företagen. *Inte minst måste tillståndsprocesser göras mer effektiva och förutsägbara, särskilt för den brädslande utbyggnaden av vindkraften.* Detta är också i linje med EU:s gröna industristrategi och gröna giv. En offentlig 25 investeringsledd omställning är direkt avgörande om samhällsekonomiska vinster ska ligga till grund för våra beslut, och inte bara ekonomi för producenter och konsumenter.

Socialdemokraterna i Skåne menar därför att

- En offentlig statlig investeringsbank ska etableras för att mobilisera mer kapital till 30 gemensamma investeringar i grön industri, infrastruktur och hållbara bostäder, som är hela samhället till gagn.
- Större offentliga satsningar ska göras på forskning och utveckling i gröna teknologier och hållbara material, exempelvis nya hållbara och fossilfria byggmaterial.
- Tillståndsprocesserna i Sverige måste reformeras för att snabba på fler investeringar i den gröna omställningen.
- 35 • Tillståndsprövande myndigheter, inklusive länsstyrelserna, måste också få tillräckligt med resurser och kompetens för att kunna genomföra effektiva, rättssäkra och hållbara tillståndsprocesser *som bättre hanterar målkonflikter.*
- *Det bör utredas om en tidsgräns för det kommunala vetot i tillståndsprocesser kan öka förutsägbarheten.*

- Kommersialiseringen av grön vätgas och koldioxidinfångning i svensk industri bör stöttas genom driftsstöd till koldioxidinfångning och lagring samt investeringsstöd för grön vätgas inom Industrilivet.
- En satsning på rådgivning behövs till svenska företag för att dela goda exempel och kunskap inom hållbarhetsfrågor, grön omställning och tillgång till grön finansiering.

10. Ett lika gott liv i städerna som på landsbygden

Det hållbara livet ska vara det goda livet, både i skånska städer och på landsbygden. Våra städer och landsbygd är beroende av varandra, och det ska vara lika lätt att göra rätt oavsett var man väljer att bo och tjocklek på plånboken. Det handlar i lika delar om att ha tillgänglig välfärd och fungerande kollektivtrafik som att kunna bo hållbart till rimliga priser och känna trygghet och gemenskap i sitt bostadsområde. Skåne ska vara ett föredöme inte bara när det kommer till cirkulär ekonomi och fossilfrihet, utan också i social hållbarhet. Stadsplanering ska innehålla principer för att skapa tillgängliga och livfulla städer med mer grönområden, bilfria gator och vandringsstråk. /../ Vi ska bygga städer och en landsbygd som håller ihop med gemensamma satsningar. Förutsättningar för att kunna bygga hållbart behöver skapas genom konkurrensneutralitet mellan olika aktörer, för att också kunna ställa andra krav än bara kostnader.

Socialdemokraterna i Skåne menar därför att

- De offentliga investeringarna i allmännyttan ska öka för att göra det möjligt för alla att leva och bo hållbart och minska segregationen i och mellan skånska städer.
- Allmännyttiga bostadsbolag och offentligt drivna verksamheter ska alltid eftersträva lägsta möjliga klimat- och miljöpåverkan från nya byggnader. Mer hållbart byggande, exempelvis genom byggande i trä och med cirkulära flöden, ska öka genom starkare klimat- och miljökrav i den offentliga upphandlingen i fastighetssektorn.
- Allmännyttiga bostadsbolag ska undantas från reglerna inom offentlig upphandling.
- Avfallshanteringen och den cirkulära ekonomin i Skåne ska förbättras så att konsumtionen minskar, återbruket ökar, och mer material och avfall återanvänds. Exempelvis kan mer material i byggnadssektorn återanvändas och mer mat- och jordbruksavfall tas om hand för produktion av biogas. *Cirkulär ekonomi ska främjas på regional, nationell och EU-nivå.*
- Kollektivtrafiken ska byggas ut så att fler människor kan åka kollektivt i hela Skåne, på landsbygd såväl som i städerna. Kollektivtrafiken ska anpassas efter pendlingstidpunkter och finnas där behovet är stort, inte bara där flest reser.
- Skånetrafiken ska ha en fysisk närvaro med god service på fler orter i Skåne.
- Det ska vara lätt att nå Skånes natur- och rekreationsområden med kollektivtrafik.
- Färdtjänsten ska vara väl tillgänglig både på skånsk landsbygd och i städer.
- Grönområden, vandringsstråk och bilfria gator ska präglade stadsplaneringen. Gång- och cykelbanor ska byggas ut så det blir enklare att gå och cykla, även mellan städer.